

Noord-Oeganda was lang het grootste project van War Child, dat kinderen in conflictgebieden helpt hun oorlogservaringen te verwerken. In 2016 zou het worden afgerond. Sinds de zomer vangt het opgekrabbelde land echter honderdduizenden vluchtelingen uit Zuid-Soedan op. Eind 2017 zal Oeganda naar verwachting één miljoen Zuid-Soedanezen herbergen. War Child besloot tot een doorstart en woordvoerder **Peter Schouten** (34), alumnus Internationale Betrekkingen 2007, bezocht er een dorp met een gruwelijke geschiedenis.

PETER SCHOUTEN

ALUMNUS SCHRIJFT VERHAAL

Het hoofd vol herinneringen

Barlonyo, Noord-Oeganda. Een surrealistisch schouwspel voltrekt zich voor mijn Westerse ogen. Op het eerste gezicht heeft het iets weg van een uit de hand gelopen bonte avond. Dorpelingen lachen zich letterlijk krom om wat ze voorgeschoteld krijgen. De grote boom op het grasveld ontvouwt zich tot verzamelplaats van toegestroomde geïnteresseerden die komen kijken naar een dramaspel. Want dat hier dertien jaar geleden een drama heeft plaatsgevonden, dat zullen de inwoners nooit vergeten.

Als woordvoerder van War Child kom ik geregeld op plekken in de wereld die vol gevaar zitten. Vaak reizen in mijn kielzog (internationale) journalisten mee die meer willen weten over ons werk en de context waarin wij dat doen. Het is nu ruim tien jaar geleden dat er een einde kwam aan de

verwoestende oorlog in Noord-Oeganda, vooral bekend door de rebellen – aangevuld door duizenden kindsoldaten – van het Verzetsleger van de Heer. En dat allemaal onder leiding van Joseph Kony. Het conflict liet enorme zichtbare en onzichtbare sporen na bij miljoenen kinderen en hun families. Dat wilde ik graag laten zien aan de meereizende media.

In amper vier uur slachtten Kony's mannen en kinderen in dit dorp ruim driehonderd mensen en ontvoerden nog een hele groep inwoners. Tot op de dag van vandaag is een groot aantal daarvan nog steeds vermist. Barlonyo is inmiddels weer opgebouwd met kleine huisjes. Basisvoorzieningen als scholen en een medische post zijn aanwezig. Dat is mooi, maar niet genoeg. Althans, volgens de Barlonyzezen zelf. Het hoofd zit nog vol herinneringen.

Een groep overlevenden van de massaslachting in 2004 speelt daarom geregeld de lugubere aanval op Barlonyo na. Achter een improvisatorisch toneelgordijn (lees: kled dat door wat mensen wordt vastgehouden) staan zo'n twintig acteurs te trappelen om te shinen op het grasveld. Ze gebruiken wilde pruiken, enge maskers en zelfgemaakte nepwapens om ons te laten zien hoe angstaanjagend deze vier uur voor hen zijn geweest. Er zijn brandjes, trektouwjes die het geluid van kogels nabootsen, gillende vrouwen. Angstige en smekende blikken van kinderen richting soldaten om hen niet te doden. Indringende muziek en zang door groen geüniformeerde spelers begeleiden de langzaam stervende acteurs in de bloedhitte. De fel schijnende zon kan niet voorkomen dat er een ijskoude rilling door ons heengaat. Amateurtoneel met een impact van jewelste. Na afloop gaan de hoofdrolspelers met ons en het publiek in discussie. Een rollenspel als dit helpt hen met het verwerken van de nare ervaringen. Het blijkt een uitlaatklep om die vreselijke dag een plek te kunnen geven. Op een creatieve manier de herinneringen doorvertellen is belangrijk, want akelige zaken worden bespreekbaar. Een methode die War Child niet zonder reden daarom veelvuldig inzet met kinderen in conflictgebieden. In Oeganda vind je weinig herdenkingsmonumenten, dus is herdenken ook een zaak van overlevering. Onder de immense boom doe ik nog heel even mijn ogen dicht en denk terug aan mijn tijd als student Internationale Betrekkingen aan de RUG. De studie ging over hoe de wereld in elkaar zit, over macht, over oorlog. Maar nooit over de menselijke verwerking ervan. Ik ben 'blij', en voel me tegelijkertijd heel nederig, dat ik dat bijvak hier live hebben kunnen volgen.

‘SOMETIMES THE SCANDAL IS NOT WHAT LAW WAS BROKEN, BUT WHAT THE LAW ALLOWS’ (EDWARD SNOWDEN)

STELLING NICOLE SILLER RECHTSGELEERDHEID